

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Oltay Károly*
Cím: *Szebb Budapestet*

Forrás: *Nemzeti Újság*

Nsz.
(Hely)

1942 V. 5.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Olda)

Osztályozás

Tárgy *725.091*

Hely

Idő *"1942"*

Személy

SZEBB BUDAPESTET

írta: **OLTAY KÁROLY**
műegyetemi tanár

Bármennyire is eltér egymástól a fehér és a sárga ember világnézete és gondolkodása, de az általános emberiben mindig találkoznunk kell. A híres kínai bölcselethez, Lin Yutangnak az a megállapítása, hogy „a természet mindig szép, de az emberi építészeti rendesen nem az”, ilyen világnézettől és gondolkodáskülönbségtől mentes igazság és helytálló. Lin Yutang ehhez fűzött indokolása is, hogy a festészet, szobrászat mindig szép, mert a természetet másolja, de az építészeti hasznossági, a célszerűségi kényszerek is, legtöbbször minden egyebet teljesen elnyomó módon, tekintetbe veendő.

Lin Yutang talán Budapesten is járt, mert fővárosunk különösen jó példa megfigyelésének helyességére is, itt a természet, beleszámítva a parkjainkat is, valóban csodaszép, de a városépítészeti csak kevés helyen elégíti ki a szépséget követelményeit.

Ez nem is csodálható. A zseniális magyar építészek gyönyörű épületeket alkottak, hatalmas utrendszerek, közlekedési hálózatok keletkeztek, de a szép városképek kialakítása majdnem egészen elmaradt, sőt a meglévő épületek közül sokat elrontottak.

Nem volt a szó szoros értelmében vett városépítészeti, ami nem csoda, hiszen az

építészeti képzés egyetemén, a műegyetemen csak 1929-ben létesült városépítési tanfolyam, de azt már 1934-ben takarékoskossági okokból megszüntették s most csak mint intézet működik tovább.

Szerencsére az utóbbi időben a szépségtudományok kérdéseivel mindig előszeretettel foglalkozó közvélemény nyomására végre valóságban egyes személyek és szervezetek kezdték eredményesen foglalkozni a városépítészeti kérdések helyes megoldásával és ezért a helyzet javulóban van.

Most már nemcsak helyszinrajzokon készítenek szabályozási terveket, már kezdődik a magassági szabályozás is és ezzel most indul meg a harmonikus városképek kialakítását is szemelőtt tartó valódi városépítészeti.

Ha most a várost járjuk, már sok helyen az új, a helyes szellem megnyilatkozásait vesszük észre s örömmel állapíthatjuk meg, hogy a város szépül. Előljár ezen a téren az örömdetes agillissá változott Közmunka Tanács, de különösen fontos a főváros vezető tényezőinek az a szépségtudományokra érlelődik a kiváló városrendezőnek, Wargha Lászlónak és munkatársainak uttörő tevékenysége. Most már nemcsak szép épületek tervezése a fontos, hanem összefüggő nagyobb területeken egységes és szép városképek kialakítására törekednek.

Ezen a téren azonban még sok munka van hátra s nagyon örömdetes, hogy dr. Harrer Ferenc v. alpolgármester elnöklése alatt álló székesfővárosi városfejlesztési külön bizottság hatalmas munkában állította össze a városfejlesztésnek minden részletére kiterjedő programját. Ez a nagyértékű, terjedelmes tanulmány

különös súlyt helyez a szépségtudományok szempontjára, nevezetesen a természeti adottságokat ügyesen felhasználó egységes városképek kialakítására.

Az új városmérés már olyan stádiumban van, hogy bárhol a sürgősebb városrendezések területén, a városmérés rendszeres programján kívül is elkészülhet a felmérés, tehát nincs akadálya a szabályozási tervek elkészítésének és azok helyszini kitűzésének.

Örömmel üdvözljük ezt a tervszerű tevékenységgel működő új szellemet s reméljük, hogy általa Budapest nemcsak a fekvése révén lesz a Föld egyik legszebb városa, hanem építészeti kialakítása sem fog mögötte maradni természeti szépségeinek.

De ehhez most már az kellene, hogy az egész városra megállapított nagyvonalú szabályozási és beépítési terv alapján elkészüljenek az egyes összefüggő városrészek részletes kialakításának tervei. Szükséges volna minél több pályázat kiírása összefüggő nagyobb területekre (Vár, az u. n. Forum környéke, Óbuda, stb.) amelyeken nemcsak a forgalom igényeinek szempontjából, de egységes városkép szempontjából is érvényesülhetnek kiváló tervezőink olyan elgondolásai,

amelyek a költségek szempontjából is megvalósíthatók.

Nem tudom eléggé kifejezésre juttatni, a pályázatok rendkívüli jelentőségét. Aki ilyen pályázatokat gondosan figyelemmel kísért, bámulattal látta, azt a sok új, eredeti elgondolást, amelyek értékes művészeinkből kitermelődtek. Jól tudom, hogy a pályázatokra való felhívással némileg nyitott ajtót döngöttek, hiszen eddig is több eredményes pályázatot láttunk s tervbe van véve néhány további is (Halászbástya kibővítés, u. n. Forum megtervezése), de azt szeretném s e mellett törek most lándzsát, hogy az új pályázatok minél nagyobb mértékben foglalkozzanak egységes, harmonikus városképek létesítésével.

Ne csak az új városháza környéke, ne csak a Horthy Miklós-sétány tervezettségét meg, de vonassék be az előbbibe a Lánchidtól a Bazilikáig terjedő rész, az utóbbiba az egész Vár területének rendezése. Az óbudai hidfőnél is nem elegendő a hidfő közvetlen környékének megtervezése, hanem azonnal Óbuda egész területére kell a szabályozást megtervezni. Nem részletmunkára van először szükség, hanem egész városrészekre kiterjedő nagyvonalú, összefoglaló megoldásokra, amelyeket eredményesen fog kigondolni a magyar öserő, sok már beérkezett, vagy ezután feltűnő kiváló művész egyénisége.

Építészünk már több ízben hangoztatták a valóságnak megfelelő tény, hogy Budapest legtöbb épülete már elavult, a modern kényelmi és egészségügyi igényeknek nem felel meg, tehát Budapest rohamosan közeledik az újraépítés felé.

Nos, ez a felújítás kiváló alkalom volna arra, hogy a létesülő új Budapest ne csak a civilizációt szolgálja, ne csak praktikus legyen, de valóban szép is.